

Pripoved iz moje mariborske knjižnice

Bil je moj čas ustvarjanja v ognju zrelih let. Leta 1995 sem v Vodnikovi domačiji predstavila svoj literarni prvenec poezije: Jesensko cvetje. Po nekaj letih in po smrti moje mame leta 2008 sem si knjigo želela predstaviti tudi v Mariboru, kamor sem se vedno več vračala v skrbi za dom, ki mi je ostal v oskrbo... S takimi nameni sem v začetku jeseni 2009 vstopila v knjižnico Nova vas. Referentka pri sprejemni mizi me je napotila na razgovor k vodji knjižnice g. Slavku Žižku. Le-ta pa me je napotil potem, ko sem mu razložila, da me poleg razstave v računalniški galeriji – sobi knjižnice – zanima tudi literarna predstavitev knjige mojih pesmi, v Mestno knjižnico Rotovž h ge. Mileni Perko, ki je odločala o literarnih dogodkih po mariborskih knjižnicah. Rečeno storjeno. Na razgovor je šel z menoj moj sošolec iz osnovne šole Janko Padežnik na Studencih Zvone Lebar, ki sem ga srečala med potjo v Rotovž. Gospa Milena se ga je razveselila, saj sta že sodelovala; Zvone je bil dolgo zaposlen na Radiu Maribor in ima izjemen moški žametni glas dobrega spikerja. Rezervirala je termin za otvoritev in literarni večer v Knjižnici Nova vas, kjer bo Zvone prebiral pesmi iz moje knjige Jesensko cvetje. Razposlali so vabila na dogodek, ki se ga je udeležilo kar lepo število obiskovalcev in prijateljev.

Na predstavitvi je Zvone odlično interpretiral mojo poezijo, z njegovim glasom so se slišale moje pesmi kot nove in prisrčno osvežene. Ob zaključku otvoritve in predstavitve knjige je k nama pristopil gospod v svetli srajci in se predstavil kot član KD Studenci in vodja galerije Studenček v stavbi MČ Studenci, g. Vladimir Peter Plavčak. Zahvalil se je za lep večer in izrazil željo, da se tak večer ponovi tudi na Studencih... Tako je moje gostovanje v knjižnici Nova vas botrovalo srečanju s KD Studenci, katerega članica sem od svoje razstave in predstavitve knjige, ki je sledila lepemu družabnemu dogodku v Novi vasi in se ponovila ob polno zasedenem omizju v razstavišču Studenček.

V knjižnico sem zahajala pogosto, saj doma nisem imela računalnika za stike, pa tudi sem redno brala knjige in si jih izposojala. Na šalterju sem rada poklepetala z g. Žižkom, kadar je on stregel člane. Vedno je imel na jeziku sveženj duhovitih domislic in dovtipov, ki so me vedno spravile v

dobro voljo. Zgodilo se je, da sem si sposodila kar zajetno branje K. G. Yunga, ki ga je v slovenski jezik prestavil Mladen Božidar Kante, profesor na mariborski Filozofski fakulteti in danes celo njen dekan. Poznala sem ga iz študentskih let, ko smo se več družili in prijateljevali. Knjigo sem pozorno prebirala in si beležila zapiske. Nesreča ne počiva in tako se je zgodilo, da sem slabo odložila kozarec s sokom in se je prevrnil, del vsebine se je izlil tudi na knjigo. Hitro sem pobrisala rdeči grozdni sok, a madež na predelu knjige je ostal viden na robovih več strani.

Po roku izposoje sem pri vrnitvi knjige g. Žižku pokazala madež v knjigi. Cinično je pogledal knjigo in mene in rekel: «Gospa, žal take knjige ne morem sprejeti, boste morala plačati novo!» in knjigo resnobno potisnil nazaj v moje roke. Tega nisem pričakovala, saj ni bilo zelo opazno, a kaj sem hotela, na kredit sem kupila v knjigarni novo knjigo ter jo vrnila in omadeževano obdržala zase. V miru sem jo lahko prebirala, časovno neomejeno, in jo potem izročila v branje še sinu...

Nedavno pa je desetletni vnuk po prihodu iz šole zalučal torbo v kot hodnika in sezute superge pustil sredi hodnika v napoto. Pridušeno sem izustila: »A se to zdaj tako dela?« Pa me je le nagajivo ošvrknil z živahnimi očmi in se nasmehnil. Nisem vedela, ali se naj zjezim ali spregledam, in sem sama pospravila. Spomnila sem se soseda g. Miha Trampuža, ki je v klepetu čez ograjo omenil neko mladinsko čtivo, ki so ga vsi prebirali; Jerome Salinger: Igra v rži.

Takoj prvi dan prihoda v Maribor sem se napotila v knjižnico. Na šalterju sem komaj prepoznala go. Mileno Perko iz Rotovža, saj je 10 let nisem videla, nadomeščala je stalne referente v odsotnosti. Kar dolgo je iskala željeno knjigo in se čez čas vrnila izza natrpanih knjižnih stalaž s knjigo v roki in mi jo ponudila. Prebrala sem naslov: J. S.: Varuh mlade rži in jo nejeverno pogledala. Hitro je povedala, da je to le drug prevod iste knjige J. S.: The Catcher in Rye, z malo drugimi izrazi v prevodu.

Sledili so deževni dnevi. Z začudenjem sem brala kar nepričakovano zasoljene vulgarne besede žargona ameriškega najstnika, kar me je rahlo spominjalo na moje vedenjsko izstopajoče moteče sošolce v mojih letih osnovnega šolanja in še tudi na ALU... Tiste dni je Janja Vidmar v Literarni hiši predstavljala svojo novo knjigo o brihtni frklji in mali

predrznici: Črna vrana. A v knjigi ni bilo kakih nesprejemljivih besed. Na ponedeljkovi literarni delavnici v Karanteni sem knjigo pokazala g. M. Pungartniku. Omenil je med drugim, da je bila knjiga, po izdaji v ZDA, par desetletij prepovedana...

Ta najstnik Holden, na zunaj delikvent in nemaren do študija, je popisoval svoje doživljanje in mišljenje, ko se izgublja v asociacijah in nespoštovanju vsega v okolici, kar se dramatično odslikava v njegovi glavi. Salinger popisuje tako živo doživeto to grozo drame v duševnosti starejšega najstnika, da ga postopoma z branjem sprejemaš kot svojega junaka. Vrgli so ga že iz druge šole. Bal se je staršev. Hotel je oditi daleč v neznani zahod, še prej se je želel posloviti od svoje ljube mnogo mlajše sestrice, saj slavni starejši brat je že umrl. Prvo noč na begu je stresno preživel v hotelu in komaj preživel. Sledečo noč se je zatekel k staremu profesorju angleščine, a že bolan. Med spanjem mu je profesor položil roko na vroče čelo, prebudil se je in v strahu, da je stari profesor gej, je tudi od njega zbežal. Sledeči dan je bil zmenjen s sestrico po pouku pred šolo. Na zmenek je prišla otovorjena s kovčkom, češ tudi ona želi z njim v neznani tuji svet, stran od šole in staršev! Zaprepaden je uvidel, da mora sestrico spraviti nazaj domov in s tem tudi sebe..., saj je od bolezni že omedleval...

Kasneje je svojo težko najstniško obdobje opisal podrobno v tej knjigi kot zapuščino naslednjim generacijam, tem, ki se bodo izgubili v visoki rži. Tako je uresničil svojo edino željo; katero delo pa bi opravljal, če mu je vse brez zveze...? Želel je postati varuh mladih izgubljenih v rži. Na ozarah bi jih čakal, ko le pridejo iz nje, takrat bi jih napotil na pravo pot...

Kot babica sem tudi jaz zdaj oborožena z njegovo dediščino! Kadar bodo vnuki cepetali v visoki rži in jih bo resje bodlo v oči, jim bom povedala zgodbo o najstniku Holdenu. V ZDA že malčki prepevajo ponarodelo pesem... o srečanju z nekom v rži. Slovenska prekmurska pa se začne nekako tako: Žito, žito, zrejo žito... Visoko žito je simbol okolja, ki mladostnika ne zadovoljuje, ga nenehno ocenjuje po slabostih in slabih navadah, dobro v njem pa jih ne zanima.

Hvala, naša knjižnica!

Mira Uršič, 13. 6. 2019